

ΜΑΥΡΕΣ ΤΡΥΠΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ζήνων Αφροδίνης

Από το 1960 μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί πολλές δεκάδες χιλιάδες φύλλα ημερήσιων εφημερίδων και άλλων εντύπων. Έχουν γραφεί εκατοντάδες χιλιάδες άρθρα από πολλές εκατοντάδες δημοσιογράφων. Κοιτάζοντας κανείς πρόχειρα τους τόνους αυτού του χαρτιού εύκολα διαπιστώνει ότι μια σειρά θέματα απουσιάζουν ή εντελώς ή σχεδόν ή αναφέροντας κάπως, εξαιρετικά έμμεσα ανάμεσα στις γραμμές. Ουσιαστικά από τα ελληνοκυπριακά media είναι αδύνατο να ανασυγκροτήσει κανείς άμεσα την κυπριακή ιστορία. Θα πρέπει πρώτα με διάφορες μεθόδους να ανασυγκροτήσει το περιεχόμενο μιας σειράς από μαύρες τρύπες που διαπερνούν το δημοσιογραφικό στερέωμα, τόσο συχνά, που το κάνουν να μοιάζει με κεφαλοτύρι.

Χωρίς πολλή προσπάθεια μπορεί ο καθένας να βρει άρθρα δημοσιογράφων στις ξένες εφημερίδες, που προβληματίζονται για τη δουλειά τους, που αγωνιούν για το ρόλο τους ως άνθρωποι που πληροφορούν τους άλλους και συμμετέχουν στη διαμόρφωση γνώμης, που επενεργούν θετικά ή ανασταλτικά στις πολιτικές εξελίξεις. Ως άνθρωποι που συμμετέχουν σ' ένα γιγάντιο σύστημα πλανητικής πληροφόρησης, που σχετίζεται ολοένα και περισσότερο με την αυτοματοποίηση και την ταχύτητα αλλά και την εξάρτηση απ' όλο και πιο λίγα οικονομικά-πολιτικά κέντρα πληροφόρησης.

Μπορεί, λοιπόν, κάποιος να διαβάσει άρθρα γνωστών δημοσιογράφων όπου οι άνθρωποι αγωνιούν μήπως βοήθησαν στην έκρηξη του πολέμου, εναντίον του Ιράκ, παρουσιάζοντας το τελευταίο σχεδόν ως μια υπερδύναμη, ενώ βεβαίως ο ίδιος ο πόλεμος απέδειξε το αντίθετο. Πως λοιπόν παραπλανήθηκαν πρώτα οι ίδιοι παραπλανώντας στη συνέχεια και τον κόσμο; Αλλά και για τον ίδιο τον πόλεμο υπάρχει προβληματισμός. Πρώτα γιατί έγινε αποδεκτή η προληπτική λογοκρισία των ανταποκρίσεων από τις στρατιωτικές αρχές, (οι ανταποκριτές που δεν την δέχτηκαν έμειναν στο ράφι) και ύστερα για τον τρόπο γενικά που μεταδόθηκε αυτός ο πόλεμος από τα media.

Ακόμα θα βρει κανένας, αρκετούς προβληματισμούς για τον τρόπο που μεταφέρεται, η κρίση των Ανατολικών χωρών από τα Μέσα Ενημέρωσης. Για παράδειγμα τι ακούει κανείς για τη Ρωσία εκτός από μερικές δηλώσεις και πράξεις της κυβέρνησης και του Γιέλτσιν, άντε και του Γκορπατσώφ. Τι αλήθεια γίνεται σ' αυτό το καινούργιο χάος;

Ακόμα πιο πρόσφατα μπορεί κάποιος να διαβάσει την έκφραση μιας προβληματικής που δεν αφήνει μεγάλα περιθώρια αξιοπρέπειας στο δημοσιογραφικό επάγγελμα. Για παράδειγμα κείμενα που αναφέρονται στο γεγονός ότι σχεδόν σύσσωμα τα γαλλικά media ψήφισαν «ουί» στο Μάαστριχ, διοργανώνοντας κατά κανόνα πάνελ συζήτησης, μετά δίδοντας ανταποκρίσεις, κ.λ.π., που οδηγούσαν αναπόφευκτα στο «ναι», ενώ ο μισός πληθυσμός ήταν εναντίον (όπως απέδειξε στην κάλπη) και απών από τα media (ή σχεδόν απών).

Ή ακόμα μια πρόσφατη συζήτηση, που σχετίζεται με την ευρωπαϊκή ενοποίηση, αναφέρεται στην ενοποίηση της νομοθεσίας των media. Στις χώρες όπου η νομοθεσία είναι χαλαρή π.χ. Μεγάλη Βρετανία, ο σκανδαλοθηρικός τύπος κάνει θραύση, αμοιβόμενος αδρά μάλιστα από το κοινό, δηλαδή πουλώντας.

Πολύ πρόχειρα αυτά, για τον δυτικοευρωπαϊκό τύπο και μάλιστα σημειώνω για να μην έχουμε παρεξηγήσεις, ότι αναφέρθηκα σε κείμενα σοβαρών, μεν αλλά καθόλου περιθωριακών εντύπων.

... Και στην Κύπρο... μακαρία σιγή! Ιδιωτική ραδιοφωνία, λόγιοι και λιβανίσματα για μια ψευδοπολυφωνία (ή έστω πολυφωνία αν προτιμάτε) και ένας αριθμός εντύπων που αφήνει τους ξένους άφωνους. «Μα μισό εκατομμύριο άνθρωποι βγάζετε τόσες ημερήσιες εφημερίδες»; Πράγματι βγάζουμε (!) και από μια πρώτη ματιά μοιάζουν με εφημερίδες. Έχουμε και πολλούς ραδιοσταθμούς και τρία κανάλια τηλεόρασης. Πόσο και πως πληροφορούν όλα αυτά τα Μέσα είναι ένα μεγάλο θέμα, που γίνεται τεράστιο όταν φθάσουμε στο πως αναλύονται τα γεγονότα και ποιες απόψεις μπορούν να «περάσουν» και να δημοσιοποιηθούν.

Εδώ θα ασχοληθώ κυρίως με την απόκρυψη γεγονότων, ειδήσεων και απόψεων που αφορούν τα Κυπριακά πράγματα, από τα Ελληνοκυπριακά Μέσα Ενημέρωσης. Δεν θα ασχοληθώ δηλαδή με τις επιλογές των απόψεων που προωθούνται αλλά με το γεγονός ότι μια σειρά γεγονότα αποκρύβονται μεθοδικά και μια σειρά απόψεις που εκφράζονται μέσα στην κοινωνία (είναι δηλαδή γεγονότα ήδη όσον αφορά τα Μέσα Ενημέρωσης) παρασιωπούνται, μπλοκάρονται, ή διαστρεβλώνονται. Ο αρχισυντάκτης δηλαδή κρατά μια πέννα στο χέρι και τραβά γραμμές, διαγράφει από το πεδίο του αναγνώστη ή του ακροατηρίου μια σειρά πληροφορίες έτσι ώστε να μην επιτρέπεται η χρησιμοποίηση τους στη διαμόρφωση άποψης. Η διαγραφή αυτή χαρακτηρίζει όλα τα ελληνοκυπριακά Μέσα ανεξαιρέτα αν κι όχι στον ίδιο ακριβώς βαθμό και υπακούει στην ίδια λογική, μια λογική που θα αναζητήσουμε καθ' οδόν.

Να δούμε όμως πρώτα στα γρήγορα τους τομείς της απόκρυψης, όπως μπόρεσα να τους καταγράψω, αρκετά πρόχειρα.

Τουρκοκύπριοι

Η πρώτη ομάδα αγνοουμένων θεμάτων αφορά τους Τουρκοκύπριους. Η Τουρκοκυπριακή Κοινότητα δεν είναι γνωστή ως έχει. Ένα πολύπλοκο φίλτρο με διάφορα επίπεδα κατακρατεί στοιχεία γεγονότα και εικόνες. Λογικά θα μπορούσε κάποιος να υποθέσει ότι οι Τουρκοκύπριοι θα έπρεπε κανονικά να είναι θέμα πρώτου ενδιαφέροντος για τα Ελληνοκυπριακά ΜΜΕ, διότι σχετίζονται άμεσα με το Κυπριακό, διότι είναι ο ένας από τους συνεταίρους της υπό κυοφορία ομοσπονδίας, η εις ότι αφορά τους αντισομοσπονδιακούς, είναι ο εχθρός που θα πρέπει να αντιμετωπισθεί.

Όμως είδαμε με δέος τα ιερά τέρατα της ελληνοκυπριακής δημοσιογραφίας να εκφράζουν την έκπληξη τους από τηλεόρασης τον Νιόβη του 1989, (μετά την πρώτη επίσημη επίσκεψη των Ε/Κ δημοσιογράφων στα κατεχόμενα), μπροστά στο γεγονός ότι οι Τουρκοκύπριοι... κτίζουν. Ένα γεγονός βέβαια που ο κάθε κάτοικος που γειτονεύει με την πράσινη γραμμή το βλέπει και θα τόβλεπε κάθε μέρα με γυμνό οφθαλμό. Σημειολογικά μιλώντας, το ρήμα χτίζω σημαίνει βέβαια προοδεύω, τα καταφέρνω, πάω καλά, σημαίνει οικονομικό θαύμα. Αμάν λοιπόν χτίζουν κι αυτοί, «βουράτε χωρκανοί για λύση» οι ρεαλιστές: άμαν χτίζουν αλλά ας μην υπερτιμούμε τα πράγματα οι λεγόμενοι «αγωνιστές». Βέβαια κανείς δεν ένοιωσε την ανάγκη να κάνει μια αυτοκριτική ή να αισθανθεί κάπως άσχημα γιατί για 15 χρόνια «έκτιζε» την εικόνα του Τουρκοκύπριου που όχι μόνο δεν κτίζει αλλά είναι επιπλέον πεινασμένος και ρακένδυτος. Ουσιαστικά δηλαδή συνέχιζε να προεκτείνει μέσα στο χρόνο και μετά το 74, την εικόνα που όντως χαρακτήριζε τους Τουρκοκυπρίους, αν και όχι σε τόσο υπερβολικό βαθμό, πριν το 74, και στήριζε την παρελκυστική πολιτική του Μακάριου στις τότε διακοινοτικές συνομιλίες, ο οποίος περίμενε τους Τουρκοκύπριους να πέσουν στο καλάθι του σαν ώριμο φρούτο.

Το παράδειγμα που ανάφερα είναι ένα από τα πολλά που δείχνουν ότι ο ελληνοκυπριακός τύπος, δεν γνωρίζει ο ίδιος και ασφαλώς δεν μεταδίδει την πραγματική εικόνα της Τουρκοκυπριακής κοινότητας. (Οικονομία, κοινωνική ζωή, πολιτιστική κίνηση, πολιτική ζωή, σκέψεις, αισθήματα και προβληματισμοί). Κάποια ρήγματα έχουν γίνει τελευταία με τις επισκέψεις κυρίως πολιτικών ηγετών,

οι οποίοι μετέφεραν τέλος πάντων τις απόψεις μερικών πολιτικών επιτελείων. Αυτά τα λίγα όμως πολύ λίγο μπορούν να σημαίνουν γνώση της άλλης κοινότητα και εν πάση περιπτώσει η δημοσιογραφία δεν μπορεί να πει ότι επιτέλεσε το έργο της επειδή διαμετακόμισε (τσιγγούνικα μάλιστα θάλεγα) μερικές ομιλίες και μερικές συνεντεύξεις).

Οι βαρβαρότητες εις βάρος των Τ/Κ

Από την δεκαετία του 50 μέχρι και το 1974, μια σειρά φόντοι, απαγωγείς, ιντρικές, θυματοποιήσεις σηματοδότησαν ένα γενικό κλίμα οικονομικής και κοινωνικής καταπίεσης εις βάρος των Τουρκοκυπρίων, με κορωνίδα ένα από τα πιο φρικιαστικά γεννήματα του ανθρώπινου νου, το σχέδιο Ακρίτας.

Η μνήμη αυτών των εγκλημάτων ζει μέσα από την προφορική επικοινωνία ανάμεσα σε πολλούς Ε/Κ, με τρόπο όμως ανισόμετρο και αποκεντρωμένο. Ο καθένας γνωρίζει αυτά που γνωρίζει το περιβάλλον του ή αυτά που έγιναν στην περιοχή που ζούσε. Κάθε χωριό σχεδόν έχει τα δικά του να πει, για την περίοδο της ελληνοκυπριακής υπεροχής. Αυτά όλα όμως απουσιάζουν από τον Ελληνοκυπριακό τύπο σχεδόν παντελώς. Είναι ζήτημα αν μπορεί να βρει κανείς δυο-τρεις περιπτώσεις «μικρών» εγκλημάτων, που επιβεβαιώνουν απλά τον κανόνα. Δεν υπάρχει τίποτε ούτε καν ως ισχυρισμοί των Τ/Κ. Θα πήγαινε επομένως πολύ να ζητήσει κάποιος και διερευνητική δημοσιογραφία στο θέμα.

Μετά το 1974 μερικοί επίσημοι, Παπανδρέου και Θεοδωράκης για παράδειγμα, δήλωσαν ότι έχουν και οι Ελληνοκύπριοι το μερίδιο τους στα κακά της Κύπρου, όμως πουθενά στον ελληνοκυπριακό τύπο, δεν θα βρεις τεκμηρίωση τέτοιων παραδοχών. Παρόλα αυτά οι «αγωνιστάι» δημοσιογράφοι δεν θα πουν ότι τα λεγόμενα του κ. Θεοδωράκη είναι ψευδή, θα του επιτεθούν όμως ως εθνικού μειοδότη, θα του επιτεθούν δηλαδή γιατί «τα είπε». Τέτοιες γενικές παραδοχές - κάναμε και μεις τα δικά μας, ή οι δικοί μας οι φασίστες έκαναν τα δικά τους - μπορεί να γίνονται προφορικά. Επαναλαμβάνουμε όμως ότι αν κάποιος θελήσει να κάνει μια έρευνα μέσα στον Ε/Κ τύπο γι' αυτά τα εγκλήματα θα βρει σχεδόν τίποτα, μια άλλη μεγάλη τρύπα.

Θα μπορούσε κάποιος να αναμένει ότι τουλάχιστον εκ των υστέρων κάποιοι από τους δημοσιογράφους θα έκανε ίσως κάποια αυτοκριτική ή να εκφράσει κάποιου είδους επαγγελματική αγωνία για το πως χρησιμοποίησε τα χρόνια τα οποία σπατάλησε με την υπόσχεση να πληροφορεί και μάλιστα μεταδίδοντας και τις «δυο» απόψεις. Όμως δεν υπάρχει κανείς, παρά το ότι στο πολιτικό επίπεδο υπάρχουν παραδοχές για πολιτικές ευθύνες και από δημοσιογράφους. Δεν γίνονται δεχτές δημοσιογραφικές ευθύνες. Αυτό δείχνει απλά ένα άλλο γεγονός: ότι δεν υπάρχουν ακριβώς δημοσιογράφοι, δηλαδή άνθρωποι με επαγγελματική συνείδηση στον τομέα. Ενώ πολλές φορές οι δημοσιογράφοι μας ζητούν αυτοκριτική από τους πολιτικούς, κανείς ακόμα απ' αυτούς δεν υποψιάστηκε ότι στο δικό του επαγγελματικό επίπεδο, υπάρχει μια αυτοκριτική να γίνει. Μπορώ να πω, ότι μόνο μέσα από μια τέτοια κρίση, θα μπορεί να ελπίζει κανείς, ότι είναι δυνατόν να γεννηθεί μια κυπριακή δημοσιογραφία η οποία να αξίζει το όνομα της.

Εν πάση περιπτώσει επειδή ο τουρκοκυπριακός τύπος χαρακτηρίζεται από την ίδια αντίληψη προς αντίθετη βέβαια κατεύθυνση, πολλά ελληνοκυπριακά εγκλήματα είναι καταγεγραμμένα στα τούρκικα κι ασφαλώς κάποτε θα γίνουν γνωστά στην ολότητα τους.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑΣ

Συνηθισμένη κουβέντα στους διαδρόμους των εφημερίδων και των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών:

«Έκαμα ένα ρεπορτάζ πόμπα! Θα το περάσει όμως αυτός ο μαλάκας»; Αυτός ο μαλάκας βέβαια είναι ο αρχισυντάκτης ή ο υπεύθυνος του ειδησεογραφικού. Και ο δημοσιογράφος που εκφράζει έτσι την αγωνία του δεν είναι κανένας «εξεγερμένος». Είναι ένας συνηθισμένος ανθρωπάκος, δεξιός ή αριστερός (κάνετε δική σας χρήση των εισαγωγικών κατά βούληση) που μάχεται με τον τρόπο του να πρωτοτυπήσει λίγο, να βγάλει καμιά ειδησούλα δική του, να προβάλει κάποια άποψη (κανενός «επιστήμονα» συνήθως), να γράψει λίγο αλλοιώς τα πράγματα, κάτι να κάνει τέλος πάντων ο άνθρωπος για να βγει λίγο από την επανάληψη του εαυτού του, του χιλιοειπωμένου μάστρου του, να κολυμπήσει λίγο έξω από το βάλτο της στασιμότητας των κυπριακών ΜΜΕ να σπάσει λίγο το ξύλινο νάρθηκα που αρθρώνει το λόγο του «κυπριακού προβλήματος», να σνομπάρει λίγο το ψευδοχριστιανικό κοίταγμα των κοινωνικών προβλημάτων. Να αναζητήσει τέλος πάντων την «πολυφωνία» στο μελάνι και τον αέρα, μιας και είναι θεσμοθετημένη (νομίζει)! Κι ίσως, συνήθως μάλιστα, έχει στη βάση του μια απλή επαγγελματική ανάγκη. Χρειάζεται στο επάγγελμα να φτιάξει λίγο ένα δικό του media, να κατοχυρώσει μια εικόνα δική του, αλλιώς θα πρέπει να περιμένει να πεθάνουν οι γέροι για να προχωρήσει στη θέση τους.

Χωρίς καμιά υπερβολή, μπορούμε να πούμε ότι το βασικό πρόβλημα ενός δημοσιογράφου που δεν έχει θέση στην ιεραρχία του «Μέσου», είναι πως να «περάσει» το θέμα του στον αναγνώστη ή τον ακροατή, (που συνήθως ταυτίζεται κιόλας με την «κοινή γνώμη» εκλαμβανόμενη βέβαια ως μια και αδιαίρετη). Έτσι σπαταλά ο άνθρωπος ένα μεγάλο μέρος του χρόνου και της φαίας του ουσίας για να ξεχωρίσει από το σωρό των θεμάτων που συναντά στο δρόμο του εκείνα που θα μπορούσαν να γίνουν δεκτά από το μάστρο. Ύστερα ένα άλλο μεγάλο μέρος της δουλειάς του, πάει στο ντύσιμο της ιστορίας, έτσι ώστε να εγκριθεί κι αυτό. Όσο το θέμα βγαίνει από τα καλούπια, τόσο το ντύσιμο πρέπει να είναι έντεχνο, να προσφέρει το σωστό καμουφλάζ, να γίνεται σχολαστικό με τη δεοντολογία, μήπως εξορκιστεί η πέννα του τέρατος που καιροφυλακτεί στο επόμενο δωμάτιο, έτοιμη και εξουσιοδοτημένη να τζιζάρει λέξεις, φράσεις, παραγράφους, κεφάλαια και βέβαια ολόκληρα κείμενα. Να αφαιρέσει φωτογραφίες, να αλλάξει φωτογραφίες, να αλλάξει λεζάντες, να αναμορφώσει, να διαμορφώσει, να παραμορφώσει τον τίτλο. Να του αλλάξει τα φώτα και τον αδόξαστο, να το καταχωνιάσει στις εσωτερικές σελίδες με γράμματα των 7ρί. Πολύ συχνά, όλα αυτά, για θέματα μάλιστα τελείως ανώδυνα, διότι απλά ο άνθρωπος με την πέννα έχει ήδη πάρει μια κεκτημένη ταχύτητα. Αλλωστε όλα αυτά γίνονται «ήπια και ανθρωπina». Ο άνθρωπος «κάνει τη δουλειά του, καλυτερεύει τα κείμενα, βοηθά τον δημοσιογράφο», κι αν ο τελευταίος δεν επιδέχεται μαθήσεως πάει απ' εκεί πού ήρθε.

... Και βέβαια είναι και οι δημοσιογράφοι που έχουν «σκαλιάσει». Που ανήκουν στη «σχολή». Κάθε εφημερίδα έχει τον Κωνσταντινίδη και τα Κωνσταντινιδάκια της, τον Λυκαύγη και τα Λυκουδάκια της... Η καριέρα τους εξαρτάται από την καλή επανάληψη του αυτού.

Οι αγνοούμενοι: ένα ακόμα αγνοούμενο θέμα

Και περνούμε σε μια άλλη τρύπα εξ' ίσου μαύρη. Αφορά τους αγνοούμενους, ένα θέμα-στυλοβάτη της Ελληνοκυπριακής διαφώτισης, προς το εξωτερικό και λείτμοτίβ χιλιάδων ομιλιών και κειμένων.

Από καιρού εις καιρό, οι εφημερίδες ανακαλύπτουν ζώντες ελληνοκυπρίους αγνοούμενους στην Τουρκία. Το θέμα επανέρχεται αραιά μεν αλλά σταθερά, κατσιαρίζει για λίγες μέρες και... σταματά.

Ωστόσο θα έχετε ασφαλώς προσέξει ότι καμιά εφημερίδα και κανένας δημοσιογράφος σε κανένα κείμενο δεν έχει εντοπίσει κάποιο νεκρό αγνοούμενο, ούτε Ελληνοκύπριο ούτε Τουρκοκύπριο. Καμιά ένδειξη και καμιά μαρτυρία δεν έχει παρουσιασθεί στον τύπο, και σίγουρα κανείς δεν προσπάθησε

(χωρίς να σημαίνει ότι χρειάζεται και μεγάλη προσπάθεια).

Είναι σαφές ότι έχει οργανωθεί μια ακόμα μαύρη τρύπα. Κάθε δημοσιογράφος που δεν διερευνά το θέμα συμμετέχει στο βασάνισμά εκείνων των οικογενειών (όσες και αν είναι) που ακόμα περιμένουν τους αγνοούμενους τους, και στις δυο κοινότητες.

Είναι αρκετά ακόμη ενδεικτικό το γεγονός ότι δεν υπάρχει ούτε ένα ρεπορτάζ, ανάμεσα στις οικογένειες των αγνοουμένων, στο οποίο να τίθεται η ερώτηση: πιστεύετε ότι οι δικοί σας ζουν; Ή ακόμα: έχετε ενδείξεις ότι οι δικοί σας δεν ζουν;

Και βέβαια κανείς δημοσιογράφος δεν ασχολήθηκε ποτέ με το πως δουλεύει η Επιτροπή για τους Αγνοούμενους. Μαζεύει στοιχεία, τι στοιχεία μαζεύει, τι τα κάνει αυτά τα στοιχεία. Γιατί δεν ανακάλυψε μετά από 18 χρόνια ούτε ένα αγνοούμενο, Ε/Κ. Είναι δυνατό αυτό το πράγμα; Πώς είναι δυνατόν!

Η αντικομμουνιστική δράση και εγκλήματα της ΕΟΚΑ

Η νικηφόρα ΕΟΚΑ (έστω και αν η νίκη της στη Ζυρίχη δεν θεωρήθηκε ως νίκη από την ίδια, αλλά ως μια νικηφόρα μάχη) ανέλαβε ως κράτος και ως παρακράτος την ηγεσία της κάπως ανεξάρτητης Κύπρου. Όποιος φτωχός ή πλούσιος συγγενής υπήρχε (ιδίως αν είχε πηδήσει και κανένα τοιχαρούι στη διάρκεια του αγώνα) βρήκε την θεσούλα του στη δημόσια και ημικρατική υπηρεσία. Όλοι αυτοί σήμερα βρίσκονται στις ψηλές βαθμίδες των υπηρεσιών τους. Της συμπολιτευτικής στάσης του ΑΚΕΛ βοηθούσης, ήταν φυσικό ότι τα άπλυτα του Γρίβα και της ΕΟΚΑ πριν το 60 αλλά και τα επόμενα χρόνια έπρεπε να καταχωνιαστούν μέσα σε μια μαύρη τρύπα, όπως καταχωνιάστηκαν ακριβώς περισσότεροι Κύπριοι των δυο κοινοτήτων παρά Άγγλοι. Το σκοτεινό αυτό κεφάλαιο που διατηρείται ως γνώση μέσω του λαϊκού ψιθύρου, θα πρέπει να είναι και είναι κεφαλαιώδους σημασίας όχι μόνο για λόγους ηθικούς, όπως λέει ο Δημήτρης Χριστόφιας, αλλά για λόγους κατανόησης της πρόσφατης ιστορίας μας και της σύγχρονης πολιτικής στη χώρα μας. Πέρα από αυτά και κατά τρόπο πολύ πρακτικό θέτει σε αμφισβήτηση την ακεραιότητα της κυπριακής δικαιοσύνης τουλάχιστον σε ότι αφορά τα μετά το 1960 εγκλήματα, μια αμφισβήτηση που θα εκτεινόταν αν η κοινωνία λειτουργούσε κάπως πιο ελεύθερα και ομαλά, μετά στα εγκλήματα εναντίον των Τουρκοκυπρίων και μετά στα εγκλήματα της ΕΟΚΑ-Β.

Τα κυπριακά ΜΜΕ όχι μόνο αρνήθηκαν να διαδραματίσουν και σ' αυτό τον τομέα τον ρόλο τους αλλά και στις λίγες περιπτώσεις που κατά λάθος ουσιαστικά, ξεμύτισε η μύτη του παγόβουνου, αρνήθηκαν να υπερασπίσουν το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης και εργάστηκαν στη συντριπτική τους πλειοψηφία, χέρι με χέρι με τις πολιτικές ηγεσίες, για να το καταπνίξουν.

Παρά το ότι οι εργασίες τεκμηρίωσης της φονικής πτυχής του αντικομμουνιστικού μένους της ΕΟΚΑ λείπουν, εν τούτοις είναι φανερό από τις αντιδράσεις στις μερικές προσπάθειες που κατά καιρούς έγιναν προς την κατεύθυνση της διερεύνησης τέτοιων θεμάτων, ότι πρόκειται για μαύρη τρύπα, που αν φωτιστεί, πολλές καρέκλες θα χάσουν τα πόδια τους.

Όμως κανείς δημοσιογράφος δεν φαίνεται να βρίσκει ενδιαφέρον στο πεδίο αυτό, και κανείς αρχισυντάκτης δεν ρίχνει τα τσακάλια του στα πολλά «λαυράκια» υποσχόμενα ίχνη. Το δε διερευνητικό μένος του Αλέκου Κωνσταντινίδη, κάνει τζόγκινγκ ανάμεσα στην υπόθεση του Μεγάλου Εγκεφάλου, της υπόθεσης των αερίων και του γνωστού θορυβώδους ζώου στο Πεντάκωμον.

«όποιος διαφωνεί με τη γραμμή για την εθνική μας ταυτότητα να βγει στους δρόμους και τις πλατείες να το πει, όχι να το εκφράζει μέσα από τα ΜΜΕ». Α. Καννάουρος Πρόεδρος της ένωσης

συνταχτών Κύπρου Άνοιξη 92

Φθινόπωρο 92: Κατάθεση πρότασης νόμου για ποινικοποίηση της έκφρασης «ενδοτισμού» και «ηττοπάθειας» από τον Ντ. Μιχαηλίδη, τότε βουλευτή του ΔΗΚΟ και τώρα υπουργό εσωτερικών

Μετεκλογικά η συμπολιτευόμενη εφημερίδα Σημερινή απαιτεί την «αχρήστευση» και «απομόνωση» διαφωνούντων δημοσιογράφων

Αναζητείται Ελλάς

Ως μήτηρ-πατρίς η Ελλάς θα έπρεπε να συγκεντρώνει όλα τα χαρακτηριστικά της Παρθένου Μαρίας. Να είναι παντοδύναμη σίγουρα, πάναγνη, πάνσοφη, πανάγαθη, παρθένος βέβαια και εν πάση περιπτώσει να μην ιδρώνει και να μη χέζει. Γι' αυτό ως πολύ πρόσφατα η πληροφόρηση που έφτανε στην Κύπρο από την πολύ μακρινή αυτή Βαλκανική χώρα περνούσε μέσα από τα πολλαπλά φίλτρα που έθετε στο διάβα της η δημοσιογραφική δεοντολογία με μπροστάρηδες-δασκάλους, τους εκλεκτούς Ρικάδες- του Γιωρκάτζη (αυτού κι αν είναι μαύρη η τρύπα του). Γινόταν λοιπόν μια έντονη προσπάθεια οι ειδήσεις να εξυπηρετούν τα πιο πάνω χαρακτηριστικά με αποτέλεσμα το πλατύ κοινό να τρίβει τα μάτια του μετά την είσοδο της Ε.Τ. στην Κύπρο. Βέβαια σήμερα ακριβώς λόγω της σύνδεσης αλλά και λόγω των ιδιωτικών ραδιοσταθμών που βρίσκουν εύκολη και φθηνή συνεργασία στην Ελλάδα η κατάσταση τείνει να αλλάξει ραγδαία. Παρόλα αυτά μια πρόχειρη σύγκριση του δελτίου ειδήσεων του ΡΙΚ μ' αυτό της Ε.Τ. δείχνει ότι σημαντικά νέα από την Ελλάδα, δεν περνούν ή περνούν κακώς ιεραρχημένα και πολύ σύντομα στο ΡΙΚ.

...Όμως ο «κρυφός πόλεμος» παραμένει κρυφός έστω κρυμένος πίσω από το μικρό δάχτυλο, του ενός χεριού, ενώ τα media αγωνίζονται απεγνωσμένα να κρατήσουν την «μητρική παρθενία».

Ο κρυφός πόλεμος Αθηνών - Λευκωσίας

Όπως το κρυφό σχολειό γίνεται νύκτα. Μια εκ των υστέρων ανασκόπηση και ανάλυση έκανε για την περίοδο μέχρι το 1974 ο κ. Κρανιδιώτης. Από τότε;

Από τότε, δεν συγκρότησε τα νεύρα του ο κ. Βασιλείου στο Νταβός από τις πρωτοβουλίες Μητσοτάκη, ενώ τα ίδια περίπου έπαθε και ο κ. Κυπριανού από τον κ. Παπανδρέου. Και ο Χρυσόστομος Σοφιανός οδηγήθηκε στην παραίτηση από τον πολύ κ. Δούντα, ενώ ακόμα και προχθές ο πρεσβευτής της Ελλάδας Αποστολίδης επιτρέπει στον εαυτό του, μια συμπεριφορά νομάρχη έχοντας γνώμη και για τα γλωσσικά προβλήματα των Κυπρίων και για το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Γεγονότα που απλά ξεφεύγουν από τα σκοτεινά δωμάτια της διπλωματίας στα οποία μάχεται η Κύπρος για να κρατήσει ένα κάποιο περιθώριο Ανεξαρτησίας, από τις μητρικές, λεγόμενες, αγκάλες. Ποιος δημοσιογράφος και ποια εφημερίδα όμως διερευνά ή αναλύει το ζήτημα; Ένα ζήτημα που έχει τις καθημερινές του εκδηλώσεις και πτυχές. Ο Τύπος αντίθετα με όλα τα μέσα που διαθέτει μάχεται στην ολότητα του μέσα από μια μεσαιωνική νοοτροπία και σε παράλληλη δράση με τις πολιτικές ηγεσίες εναντίον ενός φαινομένου που ωστόσο φαίνεται αθάνατο και άφθαρτο.

Είχα μια αδελφή...

... κουκλίτσα αληθινή! Τη λένε Βόρειο Ήπειρο, την αγαπώ πολύ! Ταραμ-ταράμ τατά... Οι χούντες έχουν πέσει κι έχουν φύγει, τα Μέσα εις ότι αφορά τα λεγόμενα «εθνικά προβλήματα» μένουν μονοδιάστατα και άχαρα σαν στρατιωτικό εμβατήρι. Σ' ένα μικρό αρθράκι που πέρασε πρόσφατα στην «Καθημερινή» των Αθηνών, ένας δημοσιογράφος κλαυθιμίζε πως οι ξένοι δημοσιογράφοι και

διπλωμάτες όχι μόνο δεν παίρνουν τους Έλληνες συναδέλφους τους στα σοβαρά, όταν αναφέρονται στο «μακεδονικό», αλλά επιπλέον γελούν πάνω στη ράχη τους. Στην πραγματικότητα έχω την εντύπωση, ότι χαχανίζουν ασυγκράτητα, όμως ο αρθρογράφος της Καθημερινής επέλεξε νάναι κάπως κόσμιος.

Τώρα πρακτικά μιλώντας, όσα κείμενα είδα σε εφημερίδες της Ευρώπης για το Μακεδονικό, αναφέρονται στη Δημοκρατία της Μακεδονίας χωρίς εισαγωγικά. Αντίθετα όταν πρόκειται να παραθέσουν τις απόψεις των Ελλήνων, μιλούν για Δημοκρατία των Σκοπιών μέσα σε εισαγωγικά. Δεν θα έπρεπε να είναι υποχρέωση των εφημερίδων να αναδημοσιεύουν στο κάτω-κάτω ένα άρθρο και ένα ρεπορτάζ ή μια ανάλυση κάποιου ξένου δημοσιογράφου που αναφέρεται στο πρόβλημα. Ή στο κάτω-κάτω, να στείλουν ένα δημοσιογράφο στα Σκόπια να μαζέψει και να μεταδώσει τις απόψεις των Σκοπιανών; Οι αναγνώστες δεν θα ενδιαφέρονταν γι' αυτό;

Περιττό να αναφέρουμε ότι τα κυπριακά media ακολουθούν τα ελληνικά με την πρέπουσα δουλοπρέπεια.

Οι αταξίες των μεγάλων επιχειρήσεων

Είναι γνωστό ότι ο τύπος και η ραδιοτηλεόραση εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα διαφημιστικά κονδύλια των επιχειρήσεων. Όσο πιο μεγάλη είναι η επιχείρηση τόσο πιο πολύ έχει εξασφαλισμένη την εύνοια και την «διακριτική» μεταχείριση του τύπου, κι' όσο πιο μικρή είναι η εφημερίδα τόσο πιο πολύ «γλύφει» τα μεγάλα αφεντικά. Κατά συνέπεια αυτό το ίδιο το φαινόμενο δεν συζητείται στα «Μέσα», και αμέτρητα κείμενα δεν γίνονται και αμέτρητες πληροφορίες πετιώνται στον κάλαθο. Το ζήτημα είναι γνωστό και δεν χρειάζεται να επεκταθώ άλλο για τις ανάγκες αυτού του κειμένου. Μια ενδελεχής έρευνα πάνω στο θέμα όμως θα αποκαλύψει σίγουρα συνταρακτικά πράγματα και πολλές αταξίες των μεγάλων επιχειρήσεων που βρίσκονται θαμμένες στην δική τους μαύρη τρύπα.

Οι ειδήσεις που απαγορεύονται και οι ειδήσεις που κατασκευάζονται

[Αποκόμματα Εφημερίδων]

—

ΣΑΛΟΣ

Ο Κληρίδης προειδοποιεί το ΠΙΚ με ακύρωση της εισφοράς

Έμμεση, αλλά σαφή προειδοποίηση ότι ο ΔΗΣΥ δεν θα διστάσει να ακυρώσει το δεύτερο μέρος της εισφοράς προς το ΠΙΚ, διατυπώνει ο κ. Κληρίδης σε γραπτή δήλωσή του για το πρόγραμμα [«Χωρίς \[Πλαίσια\]»](#)

—

ΜΑΘΗΤΗΣ ΤΑ ΛΕΕΙ ΟΛΑ:

Κάναμε ιεροτελεστίες στο νεκροταφείο Αγ. Νικολάου

ΜΑΥΡΗ ΜΑΓΕΙΑ ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ

—

ΟΙ ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ ΤΟΥ ΡΙΚ

Ταυτόχρονα προεοδοποιούν ότι οι δύο συντεχνίες δε θα διστάσουν να καλέσουν τα μέλη τους και στη λήψη μέτρων, αν το Συμβούλιο και η Διεύθυνση του Ρ/Κ δεν προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την ανακοπή της κατηφορικής προς τον εξευτελισμό πορείας της εκπομπής [«Χωρίς Πλαίσια»](#).

—
«Θα πάω να συναντήσω τον Τζιμ Μόρισον και σε 15 μέρες θα έρθω να πάρω κ' εσ'ένα...»

—
Αλωνεύτης:

- Εμετικά τα όσα μεταδόθηκαν από την εκπομπή του ΡΙΚ [«Χωρίς πλαίσια»](#), για την Εθνική μας καταγωγή και τους Ελλαδίτες αξιωματικούς. Θα θέσω το θέμα που δημιουργήθηκε στο Υπουργικό και θα ζητήσω τη λήψη όλων των μέτρων που θ' αποτρέψουν επανάληψη του θλιβερού, αντεθνικού, ανεπίτρεπτου και απαράδεκτου φαινομένου.

- Πλήρες ρεπορτάζ στη σελ. 2.

—
• Της Γιάννος Ιακώβου

Ταινία βασισμένη στη ζωή του σατανιστή Αμερικανού τραγουδιστή Τζιμ Μόρισσον, του οποίου το όνομα συνδέθηκε με το θάνατο της 16χρονης μαθήτριάς Ελπίδας Μανώλη από τη Λεμεσό, προβλήθηκε πρόσφατα σε κινηματογράφο της Λεμεσού. Όπως διαφάνηκε από τις δηλώσεις της οικογένειας της άτυχης μαθήτριάς, αλλά και συμμαθητών και στενών φίλων της, η Ελπίδα είχε ως ένδαλμα τον Αμερικάνο τραγουδιστή, ο οποίος ήταν σατανιστής και βαθιά μνημένος στη μαύρη μαγεία, η οποία πιστεύεται ότι οδήγησε την Ελπίδα στην αυτοκτονία.

Ο φόβος τον διαφορετικού.

Η επαρχιώτικη αντίληψη της «κοινής λογικής και τον καθώς-πρεπισμού»

Τα χρόνια που περνούμε είναι ασφαλώς μεταβατικά και αρκετά πράγματα θα αλλάξουν μεταξύ άλλων και λόγω του πολλαπλασιασμού των Μέσων και λόγω της διαφοροποίησης της λειτουργίας τους, λόγω της αυτοματοποίησης και υπερεθνοποίησης και λόγω του διαφορετικού τρόπου λειτουργίας της πληροφορίας μέσα στην κοινωνία που προδιαγράφεται. Στην Κύπρο περνούμε και μια περίοδο όπου τα παραδοσιακά στελέχη της δημοσιογραφίας συνταξιοδοτούνται ραγδαία. Για ν' αρχίσουμε από την καλή πλευρά των στελεχών αυτών, όπως απορρέει από μια νοοτροπία καθώς-πρεπισμού και άμεσης σχέσης (κοινωνικής εννοώ) με το περιβάλλον, αναφέρουμε την σχετική διακριτικότητα του κυπριακού τύπου αναφορικά με την προσωπική ζωή των πολιτών. Λέω σχετική βέβαια, γιατί ναι μεν για παράδειγμα παρασιωπάται το όνομα κατά το δυνατό μιας απατημένης συζύγου ενώ δεν παρασιωπάται το όνομα ενός νεαρού που έσπασε τα τζάμια ενός αυτοκινήτου. Ή ακόμα όταν πριν λίγα χρόνια άρχισαν οι κυπριακές εφημερίδες να δημοσιεύουν φρικιαστικές φωτογραφίες τροχαίων κατά μίμηση των καλαμαρίστικων, έγινε πολύ λίγη συζήτηση και σταμάτησαν σύντομα.

Όμως για να πάρουμε μια άλλη πτυχή αυτής της πραγματικότητας ας δούμε ένα άλλο παράδειγμα. Είδατε στον τύπο πολλά ρεπορτάζ για τους γιορτασμούς της 1ης Οκτωβρίου για παράδειγμα. Ασφαλώς δεν είδατε ποτέ σας κορίτσια να λένε στον, ή την, ρεπόρτερ, ότι «ήλθαμε στην παρέλαση για να φλερτάρουμε με τα αγόρια». Αυτό δεν περνά όχι για λόγους πολιτικούς αλλά για λόγους κοσμιότητας. Ακόμα πολιτικές απαντήσεις όπως «αυτά τα πράγματα είναι μαλακίες για να μας αποκοιμίζουν» δεν θα περάσουν βασικά λόγω κοσμιότητας. Αν ο ερωτώμενος είναι αρκετά ευέλτικτος για να απαντήσει κάπως δικολαβίστικα και κάπως θεωρητικά, η απάντηση του είναι πιθανόν να περάσει (όχι στον τίτλο αλλά μέσα στο κείμενο). Κι' όπως είπαμε ακόμα το τι είναι κόσμιο και το τι θίγει την κοινή γνώμη αποφασίζεται από ένα γέρο ο οποίος κάποτε ήταν «προοδευτικός και φιλομαθής γυμνασιόπαις ή δάσκαλος» και σιγά-σιγά ανήλθε στην ιεραρχία.

Η διπλή γλώσσα των πολιτικών τον διχοτομικού μετώπου κι όχι μόνο

Πρόσφατα ο Νίκος Ρολάνδης άνοιξε με πολλή θόρυβο μια πόρτα ανοικτή μεν για τον κοινό νου μεσαίου βεληνεκούς, κλειστή όμως ερμητικά από (και για) τα ΜΜΕ της χώρας. Διαφορετικά παρουσιάζεται το κυπριακό πρόβλημα προς τα έξω και διαφορετικά προς τα μέσα. Η δε «επανατοποθέτηση στην πραγματική του βάση» κι άλλες φωνασκίες των ούτω καλουμένων ηγεσιών του λεγόμενου απορριπτικού μετώπου γίνεται μόνο όταν οι ακροατές-αναγνώστες είναι Κύπριοι. Όταν οι αγαπητοί μας ηγέτες βρίσκονται στο εξωτερικό πιπιλούν όλοι τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις συμφωνίες κορυφής από τα οποία και τις οποίες η λέξη κατοχή απουσιάζει παντελώς. Όλα τα άλλα είναι φιλολογίες της κακιάς ώρας. Αυτό δεν εμποδίζει τους πολιτικούς μας να τραβούν μέχρις εσχάτων και σ' όλα τα επίπεδα τη δημαγωγία τους έτσι ώστε να έχει εμπεδωθεί μια πλήρως σχιζοφρενική συμπεριφορά των δημοσίων ανδρών που ουσιαστικά έχει φέρει την πολιτική στο επίπεδο της σαπουνόπερας (άραγε θα καταλάβει ο πρωταγωνιστής ότι πίσω από το πέπλο κρύβεται η μάνα του;)

Τα ΜΜΕ μεταφέρουν και αναπαράγουν αυτή τη σχιζοφρένεια καθημερινά και αυτόματα υποκρίνονται ότι δεν την προσέχουν κι ότι πρόκειται ας πούμε για μια «πολιτική ανάγκης».

Η κυπριακή ταυτότητα

Πρόσφατα η Ελευθεροτυπία των Αθηνών περιείχε ένα ρεπορτάζ από την Κύπρο όπου αναφερόταν μεταξύ άλλων ότι πολλοί Ελληνοκύπριοι θα προτιμούσαν να ζουν με τους Τουρκοκύπριους παρά με τους Ελλαδίτες. Μεθ' εκπλήξεως ο δημοσιογράφος της εφημερίδας ανακάλυπτε λοιπόν την τασιηνόπιττα.

Όμως δεν είναι εκπληκτικό το ότι καμιά κυπριακή εφημερίδα δεν σκέφτηκε να θέσει αυτό το ερώτημα σε κάποια από τα «γκαλόπ» της; Κι ακόμα στο κάτω-κάτω γιατί να μην ερωτήσει κάποιος τους Ελληνοκύπριους με τρόπο πιο ευθύ: τι προτιμάτε, την διπλή ένωση ή την ομοσπονδία; Ή ακόμα πως και δεν σκέφτηκε κάποια εφημερίδα να ερωτήσει τους Κύπριους: η Ελληνική μεραρχία θα προωθήσει την ανεξαρτησία ή τη διπλή ένωση;

Ωστόσο ένα έρπον φασιστοειδές δήλωνε πρόσφατα ότι η κυπριακότητα είναι φαινόμενο έρπον με επικίνδυνες διαστάσεις. Γιατί δεν βρέθηκε κάποιος να διερευνήσει αυτό το «έρπον φαινόμενο» και τις διαστάσεις τους, ενώ χιλιάδες σελίδες διερευνούν, όπως και ο Έλληνας πρεσβευτής, τους κινδύνους που επικρεμούνται ως δαμόκλειος σπάθη από τη χρήση της αγγλικής. Και γιατί κάποιος δεν μελετά τις ζημιές που έκανε ο εθνοκεντρισμός στην Κυπριακή διάλεκτο; Και γιατί παρακαλώ η διάλεκτος δεν είναι βασικό στοιχείο συλλογικής ταυτότητας;

Γιατί ακόμα δεν ερωτά κάποιος τον «ακαδημαϊκό» Νίκο Αναστασιάδη, ποιου είδους συλλογική συνείδηση συνδέει τους Ε/Κ και τους Τ/Κ που θέλουν να ζήσουν κάτω από μια ομοσπονδιακή στέγη, ή

ακόμα ποια θα τους συνδέει όταν επιτέλους φτάσει η στιγμή να υλοποιηθεί η πολιτική που υποστηρίζει ο ίδιος εδώ και 20 χρόνια για τη λύση του Κυπριακού.

Η μαύρη αυτή τρύπα στα Κυπριακά media είναι η πιο περίτεχνη γιατί είναι και η πιο ηλίθια, και ουσιαστικά η πιο... διάφανη, με την έννοια ότι η καθημερινή ζωή την... ξεμαυρίζει από μόνη της. Όμως οι καλοί μας δημοσιογράφοι επιμένουν να κολυμπούν μέσα σ' ένα ψέμα που κατά κάποιο τρόπο είναι γενικά αποδεκτό και από τον κόσμο: ας τους να λένε ότι θέλουν, μην και ενοχληθεί το Κύριο στήριγμα του αγώνα μας, η Ελλάς. Στο κάτω-κάτω... δημοσιογράφοι είναι, κατ' αναλογία του παπάδες είναι για τα θεία θα μιλούν ή δάσκαλοι είναι για τη δόξα των ελληνικών θα μιλούν κ.λ.π.

Το ΡΙΚ δεν αποκαθιστά και να το ξέρετε

Πρόσφατα στο έγκυρο δελτίο ειδήσεων του ΡΙΚ ένα, (στο οποίο συνεχίζεται ακόμα ο πόλεμος δημοσιογράφων και τηλεπαρουσιαστών) παρουσίασαν την είδηση ότι ο Δημήτρης Χριστόφιας Γ.Γ. του ΑΚΕΛ παρέστη στο μνημόσυνο του Νεόφυτου Κλεάνθους στη Χλώρακα... κι έβαλαν τελεία. Η είδηση μεταδόθηκε στις «άλλες τοπικές και αθλητικές ειδήσεις» και μάλιστα πίσω από ένα άλλο μνημόσυνο κάποιου γνωστού ήρωα της ΕΟΚΑ στο οποίο μίλησε και ο πρόεδρος (ή κάτι τέτοιο) του ΣΑΠΕΛ και είπε σύμφωνα με το δημοσιογράφο ότι η θυσία του ήρωα αποτελεί φάρο για τις επερχόμενες γενιές, (τα λόγια δικά μου το νόημα πάντως ήταν κάτι τέτοιο).

Παρασιωπήθηκε ασφαλώς, το γεγονός ότι ο Νεόφυτος Κλεάνθους εκτελέστηκε ως προδότης από τους εθνοσωτήρες της ΕΟΚΑ και ότι κάποια στελέχη της οργάνωσης συγκατένευσαν στην αποκατάσταση του ονόματος του. Παρασιωπήθηκε επίσης ο λόγος του Χριστόφια, σύμφωνα με τον οποίο δεκάδες άλλοι νεκροί αριστεροί περιμένουν αποκατάσταση. Δηλαδή ο υπεύθυνος φαλκίδωσε την είδηση με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτελεί κιόλας ένα δευτερεύων γεγονός που να μην δικαιολογεί καν την παρουσία του στο δελτίο, και την καταχώνιασε πίσω από το μνημόσυνο του ήρωα της ΕΟΚΑ, γεγονός που ασφαλώς δεν αποτελεί είδηση, (δηλαδή δεν έγινε ούτε λέχθηκε κάτι το νέο). Όπερ εστί ότι ο Γιωρκάτζης, και νεκρός νικά κάθε μέρα.

Κοντά στις δέκα μαύρες τρύπες που αναφέραμε υπάρχουν και πολλές, πάρα πολλές άλλες. Για παράδειγμα μια ουσιαστική διερεύνηση της διακυβέρνησης Μακαρίου, της ΕΟΚΑ Β πριν το 74, οι ΕΟΚΑβήτες μετά το 74, οι τόσες ίντριγκες εναντίον του Κυπριανού όταν ήταν πρόεδρος, η Κύπρος ως περιφερειακό κέντρο παρανομιών κ.λ.π., κ.λ.π.

Και βέβαια τίθεται το ερώτημα! Ποιος είναι ο μηχανισμός φιλτραρίσματος και διασκευής της είδησης και πως λειτουργεί έτσι ώστε όλα τα Μέσα να λειτουργούν με την ίδια ουσιαστικά λογική. Να δέχονται ουσιαστικά τις ίδιες μαύρες τρύπες και να τις συντηρούν, με περίπου τον ίδιο τρόπο.

Παρά το ότι δεν μπορώ σ' αυτό το κείμενο να δώσω συγκεκριμένη και ολοκληρωμένη απάντηση θα δώσω επιγραμματικά μερικές σκέψεις υπό τύπο ουσιαστικά επιλόγου.

α) Ο **κομματικός τύπος** και ο τύπος που πρόσκειται ανοιχτά και εκφράζει κάποια κόμματα παραμένει μέσα στα πλαίσια της αντιπαράθεσης μεταξύ των κομμάτων όπως καθορίζονται απ' αυτά. Η αντιπαράθεση ή μάλλον οι αντιπαραθέσεις που υπάρχουν είναι ελεγχόμενες από τις κομματικές ηγεσίες: «Μην ανοίξετε εσείς αυτό το θέμα και σε αντάλλαγμα δεν θα ανοίξουμε εμείς το άλλο θέμα».

β) Είναι γενικά γνωστό ότι η Κύπρος πάσχει από κρατισμό (χρησιμοποιώ τον όρο στην πολιτικο-κοινωνική του σημασία). Όμως στην Κύπρο, υπάρχουν τρία βασικά κέντρα εξουσίας: η κυβέρνηση, η ελληνική πρεσβεία και η εκκλησία. Κάθε ΜΜΕ είναι προσδεσμένη προς ένα απ' αυτά, ή σε μερικά απ' αυτά, μέσω κάποιων δημοσιογράφων. Αυτό είναι διαπιστώσιμο εν μέρει και από τις κατ' «αποκλειστικότητα» ειδήσεις που βγάζει ο κάθε δημοσιογράφος.

(γ) Η **έλλειψη επαγγελματικής συνείδησης** από τους δημοσιογράφους. Ουσιαστικά πρόκειται για μια έλλειψη συνθηκών που θα επέτρεπαν μια τέτοια συνείδηση. Βασικά ο Κύπριος δημοσιογράφος είναι περισσότερο πράχτορας δημοσίων σχέσεων μιας ή μερικών από τις πολιτικές εξουσίες.

(δ) Η **οικονομική στενότητα των ΜΜΕ γενικά**. Μερικά πλούσια «Μέσα» μπορούν χωρίς να ξοδεύουν πολλά να συναγωνίζονται τους μικρούς, ενώ τα ίδια μεταξύ τους έχουν ένα συναγωνισμό περισσότερο, ας πούμε ιδεολογικό και σχεδόν καθόλου ειδησεογραφικό ή έστω γενικά δημοσιογραφικό. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο συναγωνισμός μεταξύ των ραδιοσταθμών δεν οδηγεί σε νέα πεδία έρευνας αλλά στην προσπάθεια κάλυψης των στοιχειωδών αναγκαίων συνδυασμένης μ' ένα κάποιο ύφος που αντιστοιχεί σ' ένα μέρος της αγοράς. Κατά πάσα πιθανότητα όμως ο συναγωνισμός θα ενταθεί, και ίσως δημιουργηθούν κάποια μείγματα.

(ε) Στις περισσότερες μαύρες τρύπες υπάρχει μια γενική συναίνεση που περιφρουρείται από τους αρχισυντάκτες εθελοντικά. Οι ίδιοι αρχισυντάκτες αντιστοιχούν σ' αυτή την κατάσταση καθώς είναι όλοι τους αναγιωμένοι σε μια δημοκρατία που ουσιαστικά ακόμα να λειτουργήσει. Και λέω «ακόμα» διότι ίσως επιβιώσει και ίσως λειτουργήσει.

Σίγουρα όμως, όταν συμβαίνουν κάποιες ανορθογραφίες πάνω σε μερικά θέματα, όπως αγνοουμένων, ασφαλείας κ.λ.π. θα πρέπει να υπάρχουν και κάποιοι διακριτικοί τρόποι παρέμβασης και πίεσης από πλευράς κρατικού μηχανισμού.

Ελληνοκυπριακά Media: επιλεκτική τύφλα

Από το τέλος του 1989 μέχρι σήμερα μεσολάβησαν εκατοντάδες επισκέψεις ελληνοκυπρίων δημοσιογράφων στα κατεχόμενα. Θα έπρεπε ασφαλώς να ήταν πολύ περισσότερες. Απ' ότι αντιλαμβάνομαι οι επισκέψεις αυτές δεν περιορίστηκαν μόνο λόγω των δυσκολιών που τίθενται από τις τουρκοκυπριακές αρχές αλλά και λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος από τους ελληνοκύπριους δημοσιογράφους. Ας δούμε όμως και τι έκαναν οι Ελληνοκύπριοι δημοσιογράφοι στις επισκέψεις τους αυτές. Στις περισσότερες φωτογράρισαν χωριά και εκκλησίες και συνοδύσαν τις φωτογραφίες τους με μερικούς αναστεναγμούς και δάκρυα. Θεμιτό κι αυτό ως ένα βαθμό. Ικανοποίησαν μια πρώτη ανάγκη των προσφύγων. Είδαν αν θέλετε με τα δικά τους μάτια. Μετά μερικοί δημοσιογράφοι, οι πιο πολιτικοποιημένοι ας πούμε, συνάντησαν και μίλησαν με τις ηγεσίες των προσεγγιστικών κομμάτων και συντεχνιών, με αποτέλεσμα δυο-τρεις δεκάδες τέτοιων συνεντεύξεων. Υπάρχουν ακόμα μερικά παραδείγματα που δεν εντάσσονται στις παραπάνω δυο κατηγορίες, όπως δυο ή τρεις συνεντεύξεις με τον κ. Ντεκτάς μερικές δηλώσεις δεξιών πολιτικών και δυο τρία ρεπορτάζ στα οποία επιτέλους υπάρχουν και μερικοί απλοί Τουρκοκύπριοι. Μετά λοιπόν από εκατοντάδες σελίδες κειμένων και ξοδευμένων λεφτών οι Τουρκοκύπριοι παραμένουν «αυτοί οι άγνωστοι», ένα απροσέλευτο πεδίο έρευνας. Με το δίκιο της η τουρκοκυπριακή ηγεσία διαμαρτύρεται διότι οι απόψεις της ή οι απόψεις μεγάλου μέρους των Τουρκοκυπρίων δεν περνούν στα Ε/Κ ΜΜΕ. Βέβαια ούτε η ίδια βοηθά για να ξεπεραστεί αυτή η κατάσταση η οποία άλλωστε επικρατεί στα Τ/Κ ΜΜΕ προς την αντίθετη κατεύθυνση.

Επειδή μια πρόχειρη δικαιολογία που μπορεί να ακούσει κάποιος γι' αυτή τη μεγάλη μαύρη τρύπα

στα κυπριακά media είναι ότι ο κόσμος δεν τα τραβά, ή δεν τα σηκώνει ή δεν τα αντέχει ή δεν τ' αγοράζει (δικαιολογία που ουσιαστικά δείχνει πόσο λίγο ο εκδότης ή ο δημοσιογράφος ξέρει τη δουλειά του αφ' ενός, αλλά και το αίσθημα περιφρόνησης που τρέφει ουσιαστικά για τον αναγνώστη του) μπορούμε πρόχειρα να ερωτήσουμε: ποιος ελληνοκύπριος αναγνώστης δεν θα ενδιαφερόταν να διαβάσει μια συνέντευξη μ' ένα στέλεχος, της TMT, ή των «Γκρίζων Λύκων», ένα ρεπορτάζ ανάμεσα στους εποίκους, ή ακόμα τους Τούρκους, στρατιώτες, ή για τις «γεωργικές και κτηνοτροφικές ασθένειες στα κατεχόμενα που απειλούν συνεχώς τις ελεύθερες περιοχές» μέσω του λαθρεμπορίου; Ποιος δεν θα ενδιαφερόταν για ένα ειλικρινές ρεπορτάζ για το πως οι Τουρκοκύπριοι βλέπουν τους Ελληνοκύπριους, για το τι περιμένουν από τη λύση, όσοι τη θέλουν, για το πως βλέπουν την Τουρκία ή την Ελλάδα, για το πως βλέπουν το μέλλον; Ποιος Ελληνοκύπριος δεν θα ενδιαφερόταν για το πως οι Ελληνοκύπριοι έσφαξαν τον παιδικό και γυναικείο πληθυσμό της Μαράθας, της Αλόα και του Σαλαντάρη, ή για το μοναδικό στον κόσμο χωριό των ορφανών ή των γυναικών δηλαδή στο οποίο ζουν οι επιζώντες Τουρκοκύπριοι της Τόχνης; Ποιος ακόμα Ελληνοκύπριος δεν θα ενδιαφερόταν να διαβάσει ένα ρεπορτάζ για τα πολιτιστικά ενδιαφέροντα των Τ/Κ, για το ποιους Έλληνες τραγουδιστές ακούν ή ποιους θεατρικούς συγγραφείς ανεβάζουν; Ποιος δεν θα ενδιαφερόταν να μάθει πως οι Τουρκοκύπριοι αντιμετωπίζουν το κάθε Ε/Κ κόμμα ή για την ιστορία της διαφωνίας μεταξύ Ρεπουπλικανού Κόμματος και ΑΚΕΛ. Κάθε ένα από τα πιο πάνω κείμενα θα διαβαζόταν πολύ και θα προκαλούσαν ακόμα πιο πολλές συζητήσεις. Είναι αρκετά σαφές ότι η παρασιώπηση τέτοιων θεμάτων δεν προκύπτει από κάποιου είδους επιχειρηματική αναγκαιότητα. Το αντίθετο οπωσδήποτε συμβαίνει.

Ο κόσμος θα μπορούσε να διαβάζει περισσότερο. Όμως κάποια αόρατα χέρια ή κάποιο μαγικό ραβδί διαφυλάττει τα κυπριακά media από τις κακοτοπιές με μια συνέπεια που μόνο οι σοβιετικές εφημερίδες στα χρόνια του σταλινισμού θα μπορούσαν να ζηλέψουν.

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:traino:no_10:media&rev=1598442267

Last update: 2025/04/20 19:47

